

Cez víkend padla posledná klapka filmu Ivety Grófovej *Ema a smrtihlav*

V kostole Sv. Vavrinca na území zrušenej obce Horné Opatovce (vysťahovanej v roku 1953 kvôli výstavbe hlinikárne v Žiari nad Hronom) padla v sobotu, 13. augusta, posledná klapka nového filmu režisérky Ivety Grófovej *Ema a smrtihlav*. Po takmer roku sa skončilo nakrúcanie dobového slovensko-českého filmu s maďarskou účasťou, ktorý je inšpirovaný skutočnými udalosťami a novelou Petra Krištúfka *Ema a smrtihlav*.

Film prináša dôležitú a silnú tému, ktorá v domácej kinematografii ešte spracovaná nie je. Odohráva sa počas vojnovy Slovenskej republiky v obci blízko Bratislavy (dnes Podunajské Biskupice), ktorej zásadnú časť tvorili v tom čase obyvatelia maďarskej národnosti. Gardistické „*Slovensko Slovákom!*“ viedlo najprv k vyhnaní českých spoluobčanov („*Češi peši do Prahy!*“) a následnej k deportácii spoluobčanov židovských. Národnostná nenávisť sa samozrejme zdvihla i voči maďarskej menšine („*Čech, Maďar, Žid, všetko treba biť!*“). A uprostred tohto búrlivého obdobia sa odohráva príbeh mladej maďarskej vdovy Mariky (**Alexandra Borbély**), ktorá práve prišla o prácu v arizovanom dámskom krajčírskom salóne v Bratislave. Marika smúti, snaží sa zvládnuť veľké hospodárstvo, užiť sa občasným šitím a držať sa v úzadí. Napriek tomu sa ocitne centre pozornosti charizmatického kapitána slovenskej Hlinkovej gardy Dušana (**Milan Ondřík**) i nemeckého nacistického dôstojníka Lepkeho (**Alexander E. Fennon**). V deň, keď objaví malého syna deportovanej majiteľky krajčírskeho salóna, v ktorom pracovala, ukrytého na povale svojho domu, ocitne sa pred rozhodnutím, ktoré navždy zmení jej život.

Ema a smrtihlav vzniká na základe scenára **Petra Krištúfka** a Ivety Grófovej a okrem režisérky **Ivety Grófovej** (Krištáľový medveď za najlepší film sekcie Generation Kplus na MFF Berlinale za film *Piata loď*) sa ňom podieľa kameraman **Martin Štrba** (Český lev za filmy *Šarlatán*, *Masaryk*, *Horiaci ker* a *Je třeba zabít Sekala*; Slnko v sieti za filmy *Tlmočník*, *Masaryk* a *Pokoj v duši*), výtvarníci **Tomaš Svoboda** (napr. *Toman*, *Červený kapitán*) a **Miriam Struhárová**, kostýmová výtvarníčka **Katarína Štrbová Bieliková** (poľská filmová cena za film *Šarlatán*, Český lev za film *Masaryk* a minisériu *Božena*, Slnko v sieti za filmy *Toman*, *Křížáček*, *Masaryk* a *Občiansky preukaz*) a samozrejme mnohí ďalší. Nakrúcanie filmu prebiehalo v Medveďove, Dunajskej Strede, Znojme, Bratislave, Zohore, Stupave, Rešiciach a v Kostole Sv. Vavrinca v Horných Opatovciach.

Film je nakrútený v autentických jazykoch jednotlivých postáv príbehu a preto je herecké obsadenie medzinárodné. Okrem **Alexandry Borbély** (Najlepšia európska herečka roka 2017 za film *O tele a duši*) a **Milana Ondříka** (Cena za najlepší herecký výkon na MFF Karlove Vary za film *Nech je svetlo*, Slnko v sieti za filmy *Nech je svetlo* a *Eva Nová*) a nemeckého herca **Alexandra E. Fennona** sa vo filme objaví v postave Šimona, chlapca česko-židovského pôvodu, **Nico Klimek**, rakúsky herec **Florentin Groll** a celá plejáda maďarských hereckých osobností. Medzi inými **Dénes Uljaky** (známy z filmov Istvána Szabóa), **Lili Monori** (napr. Delta Kornéla Mundruczóa), **János Derzsi** (napr. Turínsky kôň Béllu Tarra) či **Piroska Molnár** (napr. Veľký zošit Jánosa Szásza). Vo filme ďalej hrajú **Éva Bandor**, **Ján Mistrík**, **Krištof Tobias**, **Kateřina Jebavá** či **Táňa Pauhofová**.

„Filmový štáb si prešiel mnohými úskaliami,“ uviedla producentka filmu Zuzana Mistríková. „Pri dobových filmoch musí byť producent pripravený „na všetko“, dodáva s úsmevom. „Navyše sme nakrúcali v období dvoch vln pandémie. Mali sme mimoriadne šťastie a boli sa dlho schopní udržať sa v akejsi „bubline“. Napriek tomu sme si netrúfli vo februári, v čase vrcholiacej pandémie, realizovať nakrúcanie polnočnej omše v kostole, kde malo 250 komparzistov a (väčšinou starších) hercov dva dni spievať koledy a nakrúcať emocionálne vypäté scény. Následne bolo extrémne ťažké pri tak kvalitnom medzinárodnom obsadení skoordinať herecké záväzky v nových termínoch.“ Nakrúcanie bolo pôvodne naplánované do konca marca tohto roka, jeho posledná klapka však napokon padla až tento víkend.

„Ema a smrť hľav nie je jednoduchý film. Spolu s režisérkou sa usilujeme spraviť silný a autentický film. Preto Iveta Grófová trvala na autenticite a kinematografickej kvalite všetkých elementov filmu. Spolu s Martinom Štrbom zvolili veľmi intímny spôsob nakrúcania, ktorý umožní divákovi byť postavám skutočne „blízko“. To si však vyžadovalo ešte väčšiu presnosť v každom detaile, vrátane rytmu hereckých reakcií. Často to bolo naozaj zložité,“ dopĺňa Zuzana Mistríková. „Film sme však vďaka absolútnemu nasadeniu všetkých tvorcov, zložiek štábu a hercov nakrútili v kvalite, ktorú sme chceli dosiahnuť. Patrí im za to vďaka nielen moja, ale všetkých producentov, ktorí sa na filme podieľajú.“ Na záver producentka dodáva: „V momente, keď skončilo nakrúcanie nášho filmu, vyšla správa o tom, že Tereza Nvotová získala na jednom z najvýznamnejších svetových festivalov sveta v Locarne Zlatého leoparda za film Svetlonoc. Pripili sme si na to, že náročná cesta jej filmu bola korunovaná úspechom. Je to pre cesty všetkých ostatných slovenských filmov dôležité povzbudenie.“

Prvá klapka filmu *Ema a smrť hľav* padla 28. augusta v Medveďove, kde tvorcovia našli svoju hlavnú lokáciu a slovensko – česko – maďarský filmový štáb má za sebou päťdesiat filmovacích dní. Film čaká zložitá triková postprodukcia, k divákovi by sa mal dostať na jeseň 2023.

Krátka synopsa filmu:

Príbeh maďarskej vdovy Mariky, ktorá ukrýva židovského chlapca počas druhej sv. vojny a dramatickej éry vojnovéj Slovenskej republiky na slovensko-maďarskom pohraničí blízko Bratislavy. Príbeh židovského chlapca Šimona, ktorý prežíva v úkryte vďaka Marike a svojej detskej imaginácii. Príbeh malej pohraničnej obce Biskupice pri Dunaji, ktorej maďarskí obyvatelia sú konfrontovaní s tým, že teraz *Slovensko patrí Slovákom*. Vzájomná nenávisť sa stupňuje, silnie nacionalizmus na oboch stranách. Vojna sa končí, ale nenávisť len tak nevypychá. Vyústi do deportácií Maďarov z Biskupíc na nútené práce do českých Sudet v záujme *hospodárskeho oživenia českých zemí*. Film o vrtkavých hraniciach medzi ľudskosťou a túžbou žiť tam, kde jedno takmer vylučuje druhé.

Film vzniká v koprodukcii spoločností **PubRes** (SK – Učiteľka, Mečiar, Alchymická pec, Na značky!) **Total HelpArt T.H.A** (CZ – Toman, Želary, Musíme si pomáhať) a **Campfilm** (HU – Prirodzené svetlo, film získal na Berlinale 2021 cenu za najlepšiu réžiu). Do filmu vstúpili verejnoprávne televízie RTVS a Česká televízia a jeho vznik finančne podporili Audiovizuálny fond, Fond na podporu kultúry národnostných menšín, český Státní fond kinematografie a Fond Rady Európy EURIMAGES. Partnerom filmu je spoločnosť Fortuna Film und TV Miloslava Glaca a jeho realizáciu podporili aj Olejáři s.r.o., SodaStream Slovakia, obec Medveďov a Trnavský samosprávny kraj.

Linka na fotografie: https://1drv.ms/f/s!As44uGXAvfn7gZps3y8S_zRwnCdMdw

Fotografie sú vysporiadané pre použitie pod podmienkou uvedenia ich autora Antona Faraonova a spoločnosti PubRes (© Anton Faraonov/PubRes).

PubRes – Ľubica Orechovská, lubica@kinematograf.sk, Tel: 0905 639 429

Realizáciu filmu finančne podporili:

